

CONSTITUȚIA NOASTRĂ

Cu ocazia celei de-a 60-a aniversări a Republicii, Provincia Milano a decis publicarea textului integral al Constituției Italiene, tradus în paisprezece limbi, acesta reprezentând un instrument esențial de prezentare a regulilor democratice ale Italiei tuturor cetățenilor provenind din alte Țări, împinși de nevoia unui loc de muncă, de vicisitudinile vieții și, adesea, de realități locale dramatice.

Obiectivul este de a contribui, în modalitățile și sub formele posibile, la construirea unui climat de ospitalitate față de imigranți care să fie și funcțional, îndreptat către o politică a siguranței pentru cetățenii noștri și pentru imigranți.

O componentă esențială a acestei politici de integrare o reprezintă acceptarea activă a legilor noastre, a drepturilor și îndatoririlor enunțate în acestea, creând pentru mulți imigranți un viitor — iar pentru unii dintre aceștia, chiar un prezent — în care ei vor deveni cetățeni italieni.

Constituția reprezintă fundamentul democrației italiene. A fost aprobată de către Adunarea Constituantă, în 22 decembrie 1947, a fost promulgată în 27 decembrie 1947 și a intrat în vigoare în data de 1 ianuarie 1948. La doi ani de la ieșirea dintr-un regim totalitar, regimul fascist, și dintr-un război devastator, Italia renăștea, creându-și o Cartă care era una dintre cele mai avansate din lume. Aceasta a însoțit renașterea Țării și transformarea progresivă a ei în ceea ce în prezent reprezintă o națiune democrată și ospitalieră, punte de legătură între Europa occidentală și popoarele mediteraneene.

În această carte se concentrează tot ceea ce cultura politică democrată italiană a dat mai bun, marcând o ruptură ireversibilă față de orice principiu autoritar, totalitar și obscurantist. Acesta este motivul pentru care Constituția trebuie cunoscută de toți, cu aspirația ca drepturile și îndatoririle prezentate să devină o componentă a formării bărbaților și femeilor imigrați în Italia precum și un instrument esențial al integrării acestora.

Lucrarea reprezintă de asemenea o alegere editorială responsabilă și atentă la marile probleme ale Țării noastre și ale lumii contemporane.

Consilier pentru drepturile cetățenilor

Francesca Corso

Președinte

Filippo Penati

CONSTITUȚIA ITALIEI

PRINCIPII FUNDAMENTALE

Articolul 1

Italia este o Republică democratică, fundamentată pe muncă.
Suveranitatea aparține poporului, care o exercită în formele și în limitele Constituției.

Articolul 2

Republica recunoaște și garantează drepturile inviolabile ale omului, atât ca individ, cât și în grupurile sociale în care își exprimă personalitatea, și cere de la acesta îndeplinirea îndatoririlor inderogabile de solidaritate politică, economică și socială.

Articolul 3

Toți cetățenii au demnitate socială egală și sunt egali în fața legii, fără deosebire de sex, de rasă, de limbă, de religie, de opinii politice, de condiții personale și sociale.
E obligația Republicii să înlăture obstacolele de ordin economic și social, care, limitând în fapt libertatea și egalitatea cetățenilor, împiedică deplina dezvoltare a persoanei umane și participarea efectivă a tuturor muncitorilor la organizarea politică, economică și socială a Țării.

Articolul 4

Republica recunoaște tuturor cetățenilor dreptul la muncă și promovează condițiile care fac ca acest drept să fie efectiv.
Fiecare cetățean are datoria de a desfășura, în funcție de propriile posibilități și de propria alegere, o activitate sau o funcție care să contribuie la progresul material sau spiritual al societății.

Articolul 5

Republica, una și indivizibilă, recunoaște și promovează autonomiile locale; pune în practică, în serviciile care depind de Stat, cea mai amplă descentralizare administrativă; conformează principiile și metodele legislației sale la exigențele autonomiei și ale descentralizării.

Articolul 6

Republica protejează, prin norme corespunzătoare, minoritățile lingvistice.

Articolul 7

Statul și Biserica Catolică sunt, fiecare în sfera sa, independente și suverane.
Raporturile dintre ele sunt reglementate de Tratatul de la Lateran. Modificările Tratatului, acceptate de ambele părți, nu necesită procedura de revizuire a Constituției.

Articolul 8

Toate confesiunile religioase sunt libere în mod egal în fața legii.
Confesiunile religioase diferite de cea catolică au dreptul de a se organiza în funcție de propriile statute, cu condiția să nu intre în conflict cu ordinea juridică italiană.
Raporturile lor cu Statul sunt reglementate prin lege pe baza unor înțelegeri cu reprezentanții respectivi.

Articolul 9

Republica promovează dezvoltarea culturii și cercetarea științifică și tehnică.
Protejează peisajul și patrimoniul istoric și artistic al Națiunii.

Articolul 10

Ordinea juridică italiană se conformează normelor de drept internațional general recunoscute.

Condiția juridică a străinului e reglementată prin lege în conformitate cu normele și cu tratatele internaționale.

Străinul căruia îi este interzisă, în țara sa, exercitarea efectivă a libertăților democratice garantate de Constituția italiană, are dreptul la azil pe teritoriul Republicii, în conformitate cu condițiile stabilite de lege.

Nu e admisă extrădarea străinului pentru delikte politice.

Articolul 11

Italia respinge războiul ca instrument de oprire a libertății altor popoare și ca mijloc de rezolvare a controverselor internaționale; permite, în condiții de egalitate cu celelalte State, limitările de suveranitate necesare unei orânduiri care să asigure pacea și justiția între Națiuni; promovează și favorizează organizațiile internaționale care urmăresc acest scop.

Articolul 12

Drapelul Republicii este tricolorul italian: verde, alb și roșu, cu trei benzi verticale de dimensiuni egale.

PARTEA I

DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE CETĂȚENILOR

CAPITOLUL I

RAPORTURILE CIVILE

Articolul 13

Libertatea personală este inviolabilă.

Nu este admisă nicio formă de detenție, de control sau de percheziție a persoanei, nici orice altă restrângere a libertății personale, decât printr-un act motivat al autorității judiciare și numai în cazurile și în modalitățile prevăzute de lege.

În cazuri excepționale de necesitate și urgență, indicate expres de către lege, autoritățile siguranței publice pot adopta măsuri provizorii, care trebuie comunicate în termen de patruzeci și opt de ore autorității judiciare, iar dacă aceasta nu le confirmă în următoarele patruzeci și opt de ore, sunt considerate revocate și rămân fără niciun efect.

E pedepsită orice violență fizică și morală asupra persoanelor care se află deja în condiții de restrângeri ale libertății.

Legea stabilește limitele maxime ale detenției preventive.

Articolul 14

Domiciliul este inviolabil.

Nu se pot efectua inspecții sau percheziții sau sechestre, decât în cazurile și prin modalitățile stabilite de lege, conform garanțiilor prevăzute pentru protejarea libertății personale.

Verificările și inspecțiile din motive de sănătate și de siguranță publică sau cu scopuri economice și fiscale sunt reglementate de legi speciale.

Articolul 15

Libertatea și secretul corespondenței și ale oricărei alte forme de comunicare sunt inviolabile.

Limitarea acestora poate avea loc doar printr-un act motivat al autorității judiciare cu garanțiile stabilite de lege.

Articolul 16

Toți cetățenii pot circula și se pot stabili în mod liber în orice parte a teritoriului național, cu condiția respectării limitărilor pe care legea le stabilește în mod general, din motive de sănătate sau de siguranță. Nicio restricție nu poate fi determinată de motive politice.

Toți cetățenii sunt liberi să iasă și să revină pe teritoriul Republicii, cu condiția îndeplinirii obligațiilor legale.

Articolul 17

Cetățenii au dreptul de a se întruni în mod pașnic și fără arme.

Pentru întruniri, chiar și într-un loc deschis publicului, nu e necesară înștiințarea.

Pentru întrunirile într-un loc public, trebuie să fie înștiințate autoritățile, care le pot interzice numai din motive justificate, de siguranță sau de sănătate publică.

Articolul 18

Cetățenii au dreptul de a se asocia liber, fără autorizare, în scopuri care nu sunt interzise indivizilor de către legea penală.

Sunt interzise asociațiile secrete și cele care urmăresc, chiar și indirect, scopuri politice prin intermediul organizațiilor de tip militar.

Articolul 19

Toți au dreptul de a-și profesa liber propria credință religioasă, în orice formă, individual sau în asociație, de a-i face propagandă și de a exercita în particular sau în public cultul acesteia, cu condiția să nu fie vorba de ritualuri care contravin bunelor moravuri.

Articolul 20

Caracterul ecleziastic și scopul de religie sau de cult al unei asociații sau al unei instituții nu pot fi cauza unor limitări legislative speciale, nici a unor taxe fiscale speciale pentru constituirea sa, capacitatea sa juridică și orice formă de activitate.

Articolul 21

Toți au dreptul de a-și manifesta liber propriul mod de gândire prin viu grai, prin scris și prin orice alt mijloc de difuzare.

Presa nu poate fi supusă autorizațiilor sau cenzurii.

Se poate proceda la sechestrare numai printr-un act motivat al autorității judiciare, în caz de delikte pentru care legea presei autorizează acest lucru în mod expres sau în cazul încălcării unor norme pe care legea le prevede pentru indicarea responsabililor.

În asemenea cazuri, când există o absolută urgență și nu e posibilă intervenția promptă a autorității judiciare, sechestrul presei periodice poate fi efectuat de reprezentanții poliției judiciare, care trebuie să raporteze imediat, și niciodată într-un termen mai mare de douăzeci și patru de ore, autorității judiciare. Dacă aceasta nu îl confirmă în următoarele douăzeci și patru de ore, sechestrul se consideră revocat și fără efect.

Legea poate stabili, prin norme cu caracter general, să fie făcute publice mijloacele de finanțare a presei periodice.

Sunt interzise publicațiile de presă, spectacolele și toate celelalte manifestări care contravin bunelor moravuri. Legea stabilește măsuri adecvate pentru a preveni și a pedepsi încălcările.

Articolul 22

Nimeni nu poate fi privat, din motive politice, de capacitatea sa juridică, de cetățenie, de numele său.

Articolul 23

Nicio prestație personală sau patrimonială nu poate fi impusă decât în baza legii.

Articolul 24

Toți cetățenii se pot adresa justiției pentru protejarea propriilor drepturi și interese legitime.

Apărarea este un drept inviolabil în orice stadiu și la orice nivel al procesului.

Persoanelor lipsite de orice mijloace de subzistență le sunt asigurate, prin instituții corespunzătoare, mijloacele pentru a acționa și a se apăra în fața oricărei instanțe judecătorești.

Legea determină condițiile și modalitățile pentru repararea erorilor judiciare.

Articolul 25

Nimeni nu se poate sustrage jurisdicției judecătorului natural prevăzut prin lege.

Nimeni nu poate fi pedepsit decât pe baza unei legi intrate în vigoare înainte de comiterea faptei.

Nimeni nu poate fi supus unor măsuri de siguranță decât în cazurile prevăzute de lege.

Articolul 26

Extradarea unui cetățean poate fi permisă numai în cazurile în care e prevăzută în mod expres de convențiile internaționale.

Nu poate fi permisă în niciun caz pentru delictе politice.

Articolul 27

Răspunderea penală e personală.

Acuzatul nu e considerat vinovat până la condamnarea definitivă.

Pedepsele nu pot consta în tratamente care contravin principiilor umanitare și trebuie să aibă ca scop reeducarea condamnatului.

Nu este admisă pedeapsa cu moartea.

Articolul 28

Funcționarii și angajații Statului și ai instituțiilor publice sunt direct răspunzători, conform legilor penale, civile și administrative, de faptele săvârșite prin care aceștia încalcă drepturile cetățenilor. În asemenea cazuri răspunderea civilă se extinde și asupra Statului și a instituțiilor publice.

CAPITOLUL II

RAPORTURILE ETICO-SOCIALE

Articolul 29

Republica recunoaște drepturile familiei ca societate naturală bazată pe căsătorie. Căsătoria se bazează pe egalitatea morală și juridică a soților, cu limitele stabilite prin lege pentru garantarea unității familiale.

Articolul 30

Este datorია și dreptul părinților de a-și întreține, crește și educa copiii, chiar dacă sunt născuți în afara căsătoriei.

În cazurile de incapacitate a părinților, legea prevede modalitățile de îndeplinire a acestor obligații.

Legea asigură copiilor născuți în afara căsătoriei toată protecția juridică și socială, compatibilă cu drepturile membrilor familiei legitime.

Legea stabilește normele și limitele pentru determinarea paternității.

Articolul 31

Republica sprijină, prin măsuri economice și prin alte mijloace, formarea familiei și îndeplinirea îndatoririlor acesteia, cu o atenție specială pentru familiile numeroase.

Protejează maternitatea, copiii și tineretul, favorizând instituțiile necesare în acest scop.

Articolul 32

Republica protejează sănătatea ca drept fundamental al individului și ca interes al colectivității și garantează îngrijiri gratuite persoanelor defavorizate.

Nimeni nu poate fi obligat la un anumit tratament medical decât prin dispoziții legale. Legea nu poate, în niciun caz, să încalce limitele impuse de respectul pentru persoana umană.

Articolul 33

Arta și știința sunt libere, precum liberă e și predarea acestora.

Republica stabilește normele generale privind instrucția și instituie școli de stat de toate categoriile și gradele.

Instituțiile de stat și persoanele particulare au dreptul de a crea școli și instituții de educație, fără obligații din partea Statului.

Legea, la stabilirea drepturilor și obligațiilor școlilor care nu sunt de stat care solicită echivalarea, trebuie să le asigure acestora deplina libertate, iar elevilor lor un tratament școlar echivalent cu cel al elevilor din școlile de stat.

Este prevăzut un examen de Stat pentru admiterea în școlile de diferite categorii și grade sau la absolvirea acestora, precum și pentru obținerea calificării profesionale.

Instituțiile de înaltă cultură, universități și academii, au dreptul de a-și stabili regulamente autonome, în limitele stabilite de legile de Stat.

Articolul 34

Școala este accesibilă tuturor.

Învățământul elementar, cu o durată minimă de opt ani, este obligatoriu și gratuit.

Elevii dotați și merituosi, chiar dacă nu dispun de mijloace materiale, au dreptul de a urma nivelurile cele mai înalte de studii.

Republica face posibilă realizarea acestui drept, acordând burse de studiu, alocații pentru familii și alte ajutoare, care trebuie să fie atribuite prin concurs.

CAPITOLUL III

RAPORTURILE ECONOMICE

Articolul 35

Republica protejează munca în toate formele și aspectele sale. Se îngrijește de formarea și dezvoltarea profesională a muncitorilor. Promovează și favorizează acordurile și organizațiile internaționale care au scopul de a afirma și de a reglementa dreptul muncii. Recunoaște libertatea de emigrare, cu condiția îndeplinirii obligațiilor stabilite de lege în interesul general, și protejează muncitorul italian aflat în străinătate.

Articolul 36

Muncitorul are dreptul la o retribuție proporțională cu cantitatea și calitatea muncii sale și, în orice caz, suficientă pentru a asigura lui și familiei sale o existență liberă și demnă. Durata maximă a zilei de lucru este stabilită prin lege. Muncitorul are dreptul la repaus săptămânal și la concediu anual retribuit, și nu poate renunța la acesta.

Articolul 37

Femeia care muncește are drepturi egale și, pentru muncă egală, aceeași retribuție cu bărbatul. Condițiile de muncă trebuie să permită îndeplinirea funcției sale esențiale în familie și să asigure mamei și copilului o protecție specială corespunzătoare. Legea stabilește limita minimă de vârstă pentru munca salariată. Republica protejează munca minorilor prin norme speciale și garantează acestora, la muncă egală, aceeași retribuție cu a adulților.

Articolul 38

Fiecare cetățean care e inapt de muncă și care nu dispune de mijloacele necesare de subsistență are dreptul la întreținere și la asistență socială. Muncitorii au dreptul de a li se asigura mijloacele materiale proporționale cu nevoile lor, în caz de accident, boală, invaliditate și bătrânețe, șomaj involuntar. Persoanele inapte și invalizii au dreptul la educație și la formare profesională. De realizarea drepturilor prevăzute la acest articol se ocupă organe și instituții create sau sprijinite de către Stat. Asistența privată este liberă.

Articolul 39

Organizarea sindicală este liberă. Sindicatelor nu li se poate impune nicio altă obligație, în afară de cea de a se înregistra la birourile locale sau centrale, conform normelor legale. Condiția pentru înregistrare este ca statutele sindicatelor să prevadă un regulament intern pe bază democratică. Sindicatele înregistrate au personalitate juridică. Dacă sunt reprezentate unitar, proporțional cu numărul de înscriși, acestea pot să stipuleze contracte colective de muncă cu caracter obligatoriu pentru toți cei care aparțin categoriilor la care se referă contractul.

Articolul 40

Dreptul la grevă se exercită în cadrul legilor care îl reglementează.

Articolul 41

Inițiativa economică privată este liberă.

Aceasta nu se poate desfășura în detrimentul utilității sociale sau în condiții care aduc atingere siguranței, libertății, demnității umane.

Legea stabilește programe și controale oportune pentru ca activitatea economică publică și privată să poată fi orientată și coordonată în scopuri sociale.

Articolul 42

Proprietatea este publică sau privată. Bunurile economice aparțin Statului, instituțiilor sau persoanelor particulare.

Proprietatea privată e recunoscută și garantată de lege, care stabilește modul de dobândire, de utilizare și limitele acesteia, în scopul de a asigura funcția sa socială și de a o face accesibilă tuturor.

Proprietatea privată poate fi expropriată, în cazurile prevăzute de lege, și cu condiția despăgubirii, din motive de interes general.

Legea stabilește normele și limitele succesiunii legale și testamentare precum și drepturile Statului asupra moștenirilor.

Articolul 43

În scopuri de utilitate generală, legea poate rezerva încă de la început sau poate transfera, prin expropriere cu drept de despăgubiri, Statului, instituțiilor publice sau comunităților de muncitori sau de utilizatori, anumite întreprinderi sau categorii de întreprinderi, care au ca obiect servicii publice esențiale sau surse de energie sau situații de monopol și care au un caracter de interes general fundamental.

Articolul 44

În scopul realizării exploatării raționale a solului și al stabilirii unor raporturi sociale echitabile, legea impune obligații și limitări proprietății funciare private, stabilește limite întinderii sale, în funcție de regiunile și de zonele agrare, promovează și impune asanarea terenurilor, transformarea latifundiilor și reconstituirea unităților productive; ajută proprietatea mică și medie.

Legea dispune măsuri în favoarea zonelor montane.

Articolul 45

Republica recunoaște funcția socială a cooperăției cu caracter reciproc și fără scopuri lucrative. Legea promovează și favorizează dezvoltarea acesteia prin mijloacele cele mai adecvate și asigură, prin controale oportune, caracterul și finalitatea acesteia.

Legea se îngrijește de protejarea și dezvoltarea artizanatului.

Articolul 46

În scopul progresului economic și social al muncii în armonie cu exigențele de producție, Republica recunoaște dreptul muncitorilor de a colabora, în modurile și în limitele stabilite de legi, la administrarea întreprinderilor.

Articolul 47

Republica încurajează și protejează economisirea în toate formele sale; reglementează, coordonează și controlează exercitarea creditului.

Favorizează accesul economiilor poporului la proprietatea asupra locuințelor, la proprietatea pământului cultivat direct și la investițiile directe și indirecte sub formă de acțiuni în marile întreprinderi productive ale țării.

CAPITOLUL IV

RAPORTURILE POLITICE

Articolul 48

Sunt alegători toți cetățenii, bărbați și femei, care au ajuns la vârsta majoratului. Votul este personal și egal, liber și secret. Exercitarea sa este o datorie civică. Legea stabilește condițiile și modalitățile pentru exercitarea dreptului de vot al cetățenilor stabiliți în străinătate și asigură exercitarea sa efectivă. În acest scop se instituie o circumscripție „Străinătate” pentru alegerea Camerelor, căreia îi este atribuit un număr de locuri stabilit printr-o normă constituțională și conform criteriilor determinate de lege. Dreptul de vot nu poate fi limitat decât în caz de incapacitate civilă sau ca efect al unei sentințe penale irevocabile sau în cazurile de nedemnitate morală indicate de lege.

Articolul 49

Toți cetățenii au dreptul de a se asocia liber în partide pentru a contribui în mod democratic la determinarea politicii naționale.

Articolul 50

Toți cetățenii pot adresa petiții Camerelor pentru a cere măsuri legislative sau pentru a expune necesități de interes comun.

Articolul 51

Toți cetățenii, indiferent de sex, pot avea acces la funcții publice și la posturi eligibile în condiții de egalitate, conform cerințelor stabilite prin lege. În acest scop Republica promovează, prin măsuri adecvate, șansele egale pentru femei și bărbați. Legea îi poate admite în funcțiile publice sau în posturile eligibile, în condiții de egalitate cu cetățenii, și pe italienii care nu aparțin Republicii. Cel care este ales în posturi publice eligibile are dreptul de a dispune de timpul necesar pentru îndeplinirea lor și de a-și păstra locul de muncă.

Articolul 52

Apărarea Patriei este o datorie sacră a cetățeanului. Serviciul militar este obligatoriu în limitele și în modalitățile stabilite prin lege. Satisfacerea acestuia nu aduce prejudicii situației de muncă a cetățeanului, nici exercitării drepturilor politice. Organizarea Forțelor armate se bazează pe spiritul democratic al Republicii.

Articolul 53

Toți sunt obligați să participe la cheltuielile publice în funcție de capacitatea lor de contribuabili. Sistemul de impozite se bazează pe criterii de progresivitate.

Articolul 54

Toți cetățenii au datoria de a fi fideli Republicii și de a respecta Constituția și legile sale. Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice au datoria de a le îndeplini cu disciplină și onoare, depunând jurământ în cazurile stabilite de lege.

PARTEA A II-A
ORGANIZAREA REPUBLICII

TITLUL I

PARLAMENTUL

Secțiunea I

Camerele

Articolul 55

Parlamentul este format din Camera Deputaților și Senatul Republicii.
Parlamentul se întrunește în ședință comună a membrilor celor două Camere numai în cazurile reglementate prin Constituție.

Articolul 56

Camera Deputaților este aleasă prin sufragiu universal și direct.
Numărul deputaților este de șase sute treizeci, dintre care doisprezece sunt aleși în circumscripția din Străinătate.
Pot fi aleși deputați toți alegătorii care au împlinit vârsta de douăzeci și cinci de ani până la data alegerilor inclusiv.
Repartizarea mandatelor pe circumscripții, cu excepția mandatelor atribuite circumscripției din Străinătate, se face prin împărțirea la șase sute optsprezece a numărului de locuitori ai Republicii, așa cum rezultă din ultimul recensământ general al populației, și distribuind mandatele proporțional cu populația din fiecare circumscripție, pe baza câturilor întregi și a resturilor celor mai mari.

Articolul 57

Senatul Republicii este ales pe criteriul împărțirii regionale, cu excepția mandatelor atribuite circumscripției din Străinătate.
Numărul senatorilor aleși este de trei sute cincisprezece, dintre care șase sunt aleși în circumscripția din Străinătate.
În niciuna dintre Regiuni numărul senatorilor nu poate fi mai mic de șapte; Regiunea Molise are doi senatori, iar Regiunea Valle d'Aosta un senator.
Repartizarea mandatelor pe Regiuni, cu excepția mandatelor atribuite circumscripției din Străinătate, după aplicarea dispozițiilor de la alineatul precedent, se face proporțional cu populația Regiunilor, așa cum rezultă din ultimul recensământ general, pe baza câturilor întregi și a resturilor celor mai mari.

Articolul 58

Senatorii sunt aleși prin sufragiu universal și direct, de către alegătorii care au împlinit vârsta de douăzeci și cinci de ani.
Pot fi aleși senatori alegătorii care au împlinit vârsta de patruzeci de ani.

Articolul 59

Este senator de drept și pe viață cel care a fost Președinte al Republicii, cu excepția cazului în care renunță la aceasta. Președintele Republicii poate numi senatori pe viață

cinci cetățeni care au slujit Patria, prin merite deosebite în domeniul social, științific, artistic și literar.

Articolul 60

Camera Deputaților și Senatul Republicii sunt alese pentru un mandat de cinci ani. Durata mandatului Camerelor nu poate fi prelungită decât prin lege și numai în caz de război.

Articolul 61

Alegerea noilor Camere are loc în termen de șaptezeci de zile de la data încheierii mandatului Camerelor precedente. Prima ședință are loc în termen de douăzeci de zile de la data alegerilor. Până la data întrunirii Camerelor nou alese, se consideră prelungit mandatul Camerelor precedente.

Articolul 62

Camerele se întrunesc de drept în prima zi lucrătoare din lunile februarie și octombrie. Fiecare Cameră poate fi convocată în sesiune extraordinară din inițiativa Președintelui său, a Președintelui Republicii sau a unei treimi din membrii săi. În cazul întrunirii în sesiune extraordinară a uneia din cele două Camere, este convocată de drept și cealaltă Cameră.

Articolul 63

Fiecare Cameră își alege dintre membrii săi Președintele și Biroul executiv. La întrunirea Parlamentului în ședință comună, Președintele și Biroul executiv sunt cei ai Camerei Deputaților.

Articolul 64

Fiecare Cameră își adoptă regulamentul cu majoritatea absolută a membrilor săi. Ședințele sunt publice; totuși, fiecare Cameră precum și Parlamentul cu Camerele reunite pot decide să se întrunească în ședință cu ușile închise. Deliberările fiecărei Camere precum și ale Parlamentului sunt valabile numai dacă este prezentă majoritatea membrilor lor și dacă sunt adoptate de majoritatea celor prezenți, exceptând cazurile în care Constituția prevede o majoritate specială. Membrii Guvernului, chiar dacă nu fac parte din Camere, au dreptul, iar dacă li se solicită, au obligația, de a asista la ședințe. Aceștia trebuie să fie ascultați ori de câte ori o solicită.

Articolul 65

Legea stabilește criteriile de neeligibilitate și de incompatibilitate cu funcția de deputat sau de senator. Nimeni nu poate face parte, în același timp, din ambele Camere.

Articolul 66

Fiecare Cameră evaluează criteriile de admitere a membrilor săi și cauzele în situațiile de neeligibilitate și incompatibilitate.

Articolul 67

Fiecare membru al Parlamentului reprezintă Națiunea și își exercită funcțiile fără a fi supus vreunui mandat imperativ.

Articolul 68

Membrii Parlamentului nu pot fi trași la răspundere pentru opiniile exprimate și voturile acordate în timpul exercitării funcției lor.

Fără autorizarea Camerei din care face parte, niciun membru al Parlamentului nu poate fi supus unei percheziții corporale sau domiciliare, el nu poate fi arestat sau lipsit de libertate personală, nici menținut în detenție, cu excepția cazurilor în care a făcut obiectul unei sentințe de condamnare irevocabile sau în cazul în care a fost surprins în momentul săvârșirii unei infracțiuni pentru care este prevăzută măsura arestării obligatorii în caz de delict flagrant.

Aceeași autorizare este necesară pentru supunerea membrilor Parlamentului interceptărilor, sub orice formă, conversațiilor sau comunicărilor și sechestrului corespondenței.

Articolul 69

Membrii Parlamentului primesc o indemnizație stabilită prin lege.

Secțiunea a II-a

Adoptarea legilor

Articolul 70

Funcția legislativă este exercitată în comun de către cele două Camere.

Articolul 71

Inițiativa legislativă aparține Guvernului, fiecărui membru al Camerelor precum și organelor și instituțiilor cărora această inițiativă le-a fost conferită prin legea constituțională.

Poporul exercită inițiativa legislativă prin propunerea unui proiect, redactat pe articole, înaintat din partea a cel puțin cincizeci de mii de alegători.

Articolul 72

Orice proiect de lege înaintat unei Camere este, conform prevederilor din regulamentul acesteia, examinat de către o Comisie, iar ulterior de către Cameră, care îl adoptă pe articole și prin vot final.

Regulamentul stabilește proceduri mai scurte în cazul proiectelor de lege declarate urgente.

Se poate stabili de asemenea în ce cazuri și sub ce formă examinarea și adoptarea proiectelor de lege sunt deferite comisiilor, chiar permanente, constituite proporțional cu grupările parlamentare. Chiar și în aceste cazuri, până în momentul aprobării sale definitive, proiectul de lege este remis Camerei, în cazul în care Guvernul sau o zecime din membrii Camerei sau o cincime din membrii comisiei solicită discutarea și votarea acestuia de către Cameră sau aprobarea sa finală numai prin declarații de vot. Regulamentul stabilește formele de publicitate a lucrărilor comisiilor.

Procedura normală de examinare și aprobare directă din partea Camerei este întotdeauna adoptată în cazul proiectelor de lege constituționale și electorale precum și a celor de delegare legislativă, de autorizare a ratificării tratatelor internaționale, de aprobare a bugetului și a bilanțului.

Articolul 73

Legile sunt promulgate de către Președintele Republicii în termen de cel mult o lună de la aprobarea lor.

În cazul în care Camerele, cu majoritatea absolută a membrilor fiecăreia, declară caracterul urgent al acesteia, legea este promulgată în termenul stabilit prin textul legii.

Legile sunt publicate imediat după promulgare și intră în vigoare în a cincisprezecea zi de la publicare, exceptând cazurile în care legea respectivă stabilește un alt termen.

Articolul 74

Înainte de a promulga legea, Președintele Republicii poate solicita Camerelor o nouă deliberare, printr-un mesaj motivat.

În cazul în care Camerele aprobă din nou legea, aceasta trebuie promulgată.

Articolul 75

Se convoacă un referendum popular pentru a decide abrogarea, totală sau parțială, a unei legi sau a unui act cu valoare de lege, atunci când aceasta este cerută de cincizeci de mii de alegători sau de cinci Consilii regionale.

Nu se admite referendum în cazul legilor fiscale sau bugetare, de amnistie sau comutare a pedepselor precum și de autorizare a ratificării tratatelor internaționale.

Au dreptul de a participa la referendum toți cetățenii cu drept de vot pentru Camera Deputaților.

Propunerea supusă referendumului se consideră aprobată dacă la vot a participat majoritatea cetățenilor cu drept de vot și dacă a fost întrunită majoritatea voturilor valabil exprimate.

Legea stabilește procedura de organizare a referendumului.

Articolul 76

Exercitarea funcției legislative nu poate fi delegată Guvernului, decât prin stabilirea principiilor și criteriilor directe ale delegării și numai pe timp limitat și pentru obiective determinate.

Articolul 77

Guvernul nu poate, fără delegare din partea Camerelor, să emită decrete cu valoare de lege ordinară.

Atunci când, în cazuri extraordinare de necesitate și urgență, Guvernul adoptă, pe răspunderea sa, măsuri provizorii cu putere de lege, acesta trebuie să le prezinte spre transformare în aceeași zi Camerelor, care, chiar dacă sunt dizolvate, sunt convocate special și se vor întruni în termen de cinci zile.

Decretele sunt abrogate în cazul în care nu sunt convertite în lege în termen de șaiszeci de zile de la data publicării lor. Totuși, Camerele pot reglementa prin lege raporturile juridice create pe baza decretelor neconvertite în lege.

Articolul 78

Camerele decid starea de război și conferă Guvernului puterile necesare.

Articolul 79

Amnistia și comutarea de pedeapsă se acordă prin lege adoptată cu majoritatea de două treimi din membrii fiecărei Camere, pe articole și prin vot final.

Legea care acordă amnistia sau comutarea de pedeapsă stabilește și termenul de aplicare a acestora.

În orice caz, amnistia și comutarea de pedeapsă nu se pot aplica infracțiunilor comise ulterior prezentării proiectului de lege.

Articolul 80

Camerele autorizează prin lege ratificarea tratatelor internaționale de natură politică sau care prevăd arbitraje sau reglementări judiciare sau care comportă modificări teritoriale sau cheltuieli financiare precum și modificări legislative.

Articolul 81

Camerele aprobă în fiecare an bugetul și bilanțul prezentate de către Guvern. Exercitarea provizorie a bugetului se poate aproba numai prin lege și pentru perioade mai mici de 4 luni în total. Prin legea de aprobare a bugetului nu pot fi stabilite noi impozite și cheltuieli. Orice altă lege care stabilește cheltuieli noi sau creșterea cheltuielilor trebuie să precizeze și sursa de finanțare a acestora.

Articolul 82

Fiecare Cameră poate dispune anchete în chestiuni de interes public. În acest scop, numește dintre membrii săi o comisie compusă proporțional cu grupările parlamentare. Comisa de anchetă efectuează anchetele și examinările având aceleași puteri și limitări cu cele ale autorității judiciare.

TITLUL II

PREȘEDINTELE REPUBLICII

Articolul 83

Președintele Republicii este ales de Parlament în ședința comună a membrilor săi. La alegerea acestuia participă trei delegați din fiecare Regiune, aleși de Consiliul regional, astfel încât să fie asigurată reprezentarea minorităților. Regiunea Valle d'Aosta are un singur delegat. Alegerea Președintelui Republicii are loc prin scrutin secret, cu majoritatea de două treimi din membrii adunării. După cel de-al treilea scrutin, este suficientă majoritatea absolută.

Articolul 84

Poate fi ales Președinte al Republicii orice cetățean care a împlinit vârsta de cincizeci de ani și având exercițiul drepturilor sale civile și politice. Funcția de Președinte al Republicii este incompatibilă cu orice altă funcție. Indemnizația și fondurile Președintelui sunt stabilite prin lege.

Articolul 85

Președintele Republicii este ales pentru un mandat de șapte ani. Cu treizeci de zile înainte de expirarea termenului, Președintele Camerei Deputaților convoacă, în ședință comună, Parlamentul și delegații regionali, în vederea alegerii noului Președinte al Republicii. În cazul în care Camerele sunt dizolvate sau dacă sunt mai puțin de trei luni până la finalul mandatului acestora, alegerea Președintelui va avea loc în termen de cincisprezece zile de la întrunirea Camerelor nou alese. În acest interval, va fi prelungit mandatul Președintelui în exercițiu.

Articolul 86

În toate cazurile în care Președintele Republicii se află în imposibilitatea îndeplinirii funcțiilor sale, acestea sunt preluate de Președintele Senatului.

În caz de imposibilitate permanentă sau de deces sau de demisie a Președintelui Republicii, Președintele Camerei Deputaților convoacă alegerea noului Președinte al Republicii în termen de cincisprezece zile, cu excepția cazului în care Camerele sunt dizolvate sau mai sunt mai puțin de trei luni până la finalul mandatului lor, situație în care este prevăzut un termen mai mare.

Articolul 87

Președintele Republicii este Șeful Statului și reprezintă unitatea națională.

Poate adresa mesaje Camerelor.

Convoacă alegerile pentru noile Camere și stabilește data primei reuniuni a acestora.

Autorizează prezentarea în Camere a proiectelor de lege din inițiativa Guvernului.

Promulgă legile și emite decrete cu putere de lege precum și regulamente.

Convoacă referendum popular în cazurile prevăzute de Constituție.

Numește, în cazurile precizate prin lege, funcționarii de Stat.

Acreditează și primește reprezentanții diplomați, ratifică tratatele internaționale, în urma autorizării Camerelor, atunci când aceasta este necesară.

Este Comandantul Forțelor Armate, prezidează Consiliul Suprem de Apărare înființat conform dispozițiilor legale, declară starea de război decisă de Camere.

Prezidează Consiliul Superior al Magistraturii.

Poate acorda grațieri și comutări de pedepse.

Conferă titlurile de onoare ale Republicii.

Articolul 88

După consultarea Președinților acestora, Președintele Republicii poate dizolva Camerele sau numai una dintre acestea.

Nu își poate exercita acest drept în ultimele șase luni ale mandatului său, cu excepția situației în care acestea coincid, total sau parțial, cu ultimele șase luni ale legislaturii.

Articolul 89

Niciun act al Președintelui Republicii nu este considerat valabil dacă nu este confirmat prin semnătura miniștrilor care l-au propus, care își asumă răspunderea pentru această confirmare.

Actele care au valoare legislativă și celelalte indicate prin lege se contrasemnează și de către Președintele Consiliului de miniștri.

Articolul 90

Președintele Republicii nu răspunde pentru faptele comise în exercițiul funcțiunii, cu excepția celor de înaltă trădare sau de atentat la Constituție.

În aceste cazuri, este pus sub acuzare de Parlamentul întrunit în ședință comună, cu majoritatea absolută a membrilor săi.

Articolul 91

Președintele Republicii, înainte de a-și prelua funcțiile, depune un jurământ de fidelitate Republicii și de respectare a Constituției, în fața Parlamentului întrunit în ședință comună.

TITLUL III

GUVERNUL

Secțiunea I

Consiliul de miniștri

Articolul 92

Guvernul Republicii este compus din Președintele Consiliului și din miniștri, care împreună formează Consiliul de miniștri.

Președintele Republicii numește Președintele Consiliului de miniștri și, la propunerea acestuia, pe miniștri.

Articolul 93

Președintele Consiliului de miniștri și miniștrii, înainte de preluarea funcțiilor lor, depun jurământ pe care îl predau Președintelui Republicii.

Articolul 94

Guvernul trebuie să primească votul de încredere al celor două Camere.

Fiecare Cameră acordă sau revocă încrederea prin moțiune motivată și votată prin vot nominal.

În termen de zece zile de la formare, Guvernul se prezintă în fața Camerelor, pentru obținerea votului de încredere.

Votul uneia sau al ambelor Camere împotriva unei propuneri de Guvern nu comportă obligativitatea demisiei.

Moțiunea de neîncredere trebuie semnată de către cel puțin o zecime din membrii Camerei și nu poate fi luată în discuție decât după trei zile de la depunerea ei.

Articolul 95

Președintele Consiliului de miniștri conduce politica generală a Guvernului și răspunde de aceasta. Menține unitatea orientării politice și administrative, promovând și coordonând activitatea miniștrilor.

Miniștrii răspund solidar pentru faptele Consiliului de miniștri și individual pentru faptele ministerelor din subordinea fiecăruia.

Legea reglementează funcționarea Președinției Consiliului și stabilește numărul, atribuțiile și organizarea ministerelor.

Articolul 96

Pentru infracțiuni comise în exercițiul funcțiilor lor, Președintele Consiliului de miniștri precum și miniștrii, chiar dacă nu se mai află în exercițiul funcției, se supun jurisdicției ordinare, în urma autorizării Senatului Republicii sau a Camerei Deputaților, în temeiul normelor stabilite prin lege constituțională.

Secțiunea a II-a

Administrația Publică

Articolul 97

Instituțiile Publice sunt organizate conform prevederilor legale, astfel încât bunul mers și imparțialitatea administrației să fie asigurate.

La organizarea serviciilor se determină sferile lor de competență, atribuțiile precum și răspunderea proprie a funcționarilor.

La funcțiile din administrația publică se poate accede prin concurs, cu excepția cazurilor unde legea prevede altfel.

Articolul 98

Funcționarii publici se află exclusiv în serviciul Națiunii.

Dacă sunt membri ai Parlamentului, nu pot fi promovați decât pe criterii de vechime în muncă.

Legea poate stabili limitări la dreptul de a se înscrie în partide politice, în cazul magistraților, al militarilor de carieră aflați în serviciul activ, al funcționarilor și agenților de poliție, al reprezentanților diplomatici și consulari în străinătate.

Secțiunea a III-a

Organele auxiliare

Articolul 99

Consiliul Național al Economiei și Muncii este compus, în conformitate cu prevederile legale, din experți și reprezentanți ai categoriilor productive, astfel încât să țină cont de importanța numerică și calitativă a acestora.

Este un organ consultativ al Camerelor și al Guvernului, în domeniile și în conformitate cu funcțiile care îi sunt atribuite prin lege.

El are inițiativă legislativă și poate contribui la elaborarea legislației economice și sociale, conform principiilor și în limitele stabilite de lege.

Articolul 100

Consiliul de Stat este un organ consultativ juridico-administrativ și de apărare a justiției în administrație.

Curtea de Conturi exercită controlul preventiv de legitimitate asupra faptelor Guvernului, precum și controlul ulterior asupra gestionării bugetului de Stat. Participă, în cazurile și sub formele stabilite prin lege, la controlul gestionării financiare a instituțiilor la care Statul contribuie pe cale ordinară. Raportează direct Camerelor privind rezultatul controalelor efectuate.

Legea garantează independența celor două Instituții și a membrilor acestora față de Guvern.

TITLUL IV

MAGISTRATURA

Secțiunea I

Organizarea judecătorească

Articolul 101

Justiția este administrată în numele poporului.

Judecătorii se supun numai legii.

Articolul 102

Funcția judiciară este exercitată de magistrați ordinari care se instituie și a căror activitate este reglementată potrivit normelor de organizare judecătorească.

Nu pot fi înființate instanțe extraordinare sau instanțe speciale. Pot fi însă înființate, pe lângă instanțele judecătorești ordinare, secții specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării unor cetățeni competenți din afara magistraturii.

Legea reglementează cazurile și formele participării directe a poporului la administrarea justiției.

Articolul 103

Consiliul de Stat și celelalte jurisdicții administrative dețin jurisdicția în apărarea intereselor legitime, în raport cu administrația publică, iar în anumite materii stabilite prin lege, și a drepturilor subiective.

Curtea de Conturi deține jurisdicția în materie de contabilitate publică precum și în celelalte materii prevăzute de lege.

Pe timp de război, tribunalele militare dețin jurisdicția stabilită prin lege. Pe timp de pace, dețin jurisdicția numai pentru infracțiunile militare comise de membrii Forțelor Armate.

Articolul 104

Magistratura reprezintă o categorie autonomă și independentă față de oricare altă putere.

Consiliul Superior al Magistraturii este prezidat de Președintele Republicii.

Din el fac parte de drept Primul Președinte și Procurorul General al Curții de Casație.

Ceilalți membri sunt aleși astfel: două treimi din rândul magistraților ordinari, aparținând diferitelor categorii ale magistraturii, iar o treime de către Parlament, în ședință comună, din rândul profesorilor universitari de științe juridice titulari și din rândul avocaților cu peste cincisprezece ani de vechime în profesie.

Consiliul alege un vicepreședinte din rândul membrilor numiți de Parlament.

Membrii Consiliului au un mandat de patru ani și nu pot fi realeși imediat.

Pe durata mandatului, nu pot fi înscrși în asociații profesionale, nici nu pot face parte din Parlament sau dintr-un Consiliu regional.

Articolul 105

Consiliului Superior al Magistraturii îi revine, conform normelor organizării judiciare, rolul de a face angajările, numirile și transferurile, promovările precum și de a adopta măsurile disciplinare în privința magistraților.

Articolul 106

Numirile magistraților se fac prin concurs.

Legea privind organizarea judiciară poate admite numirea, chiar prin alegeri, de magistrați onorifici pentru toate funcțiile atribuite unor judecători.

La recomandarea Consiliului Superior al Magistraturii și pentru merite deosebite, pot fi chemați să facă parte din rândul consilierilor la Curtea de Casație profesori universitari de științe juridice titulari precum și avocați cu peste cincisprezece ani de vechime în profesie, înscrși în tablourile speciale pentru jurisdicțiile superioare.

Articolul 107

Magistrații sunt inamovibili. Nu pot fi revocați sau suspendați din funcție, nici transferați în alte posturi sau funcții, decât în baza deciziei Consiliului Superior al Magistraturii,

adoptată fie pentru motivele și având garanțiile de apărare stabilite de organizarea judecătorească, fie cu acordul magistraților înșiși.

Ministrul Justiției are dreptul de a pune în mișcare acțiunea disciplinară.

Magistrații se deosebesc între ei numai prin diversitatea funcțiilor lor.

Ministerul Public beneficiază de garanțiile care îi sunt conferite prin normele privind organizarea judecătorească.

Articolul 108

Normele privind organizarea judecătorească precum și cele referitoare la fiecare magistratură sunt stabilite prin lege.

Legea garantează independența judecătorilor din jurisdicțiile speciale, a Ministerului Public de pe lângă acestea, precum și a persoanelor din afara magistraturii care participă la administrarea justiției.

Articolul 109

Autoritatea judecătorească dispune în mod direct de poliția judiciară.

Articolul 110

Ministerul Justiției răspunde pentru organizarea și funcționarea serviciilor sale judiciare, competențele Consiliului Superior al Magistraturii rămânând neatînse.

Secțiunea a II-a

Reguli privind procedura judiciară

Articolul 111

Justiția se înfăptuiește prin proces echitabil în numele legii.

Fiecare proces se desfășoară în contradictoriu între părți, în condiții de egalitate, în fața unui judecător terț și imparțial. Legea garantează durata rezonabilă a procesului.

În procesele penale, legea garantează că persoana acuzată de o infracțiune este informată confidențial, în cel mai scurt timp posibil, cu privire la natura și motivele acuzației ridicate împotriva sa; că aceasta dispune de timpul și condițiile necesare pentru a-și pregăti apărarea; că are dreptul, în fața judecătorului, să interogheze sau să solicite interogarea persoanelor care dau declarații în ceea ce o privește, să obțină convocarea și interogarea persoanelor în apărarea sa în aceleași condiții cu acuzarea precum și procurarea oricărui alt mijloc de probă în favoarea sa; să fie asistată de un interpret dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată la proces.

Procesul penal este reglementat de principiul contradictorialității în administrarea probelor. Vina acuzatului nu poate fi dovedită pe baza declarațiilor persoanelor care, din proprie opțiune, au ales în mod voluntar să se sustragă constant de la interogatoriul din partea acuzatului sau a apărătorului acestuia.

Legea reglementează cazurile în care administrarea probelor nu are loc conform principiului contradictorialității, cu acordul acuzatului sau datorită unei imposibilități obiective și dovedite sau ca efect al unui comportament ilegal dovedit.

Toate măsurile judiciare trebuie să fie motivate.

Împotriva sentințelor și a măsurilor privind libertatea personală, pronunțate de organele jurisdicționale ordinare sau speciale, este admis recursul în Casație pentru încălcarea legii. Se admit derogări de la prezenta dispoziție numai în cazul sentințelor date de tribunalele militare pe timp de război.

Împotriva hotărârilor Consiliului de Stat și ale Curții de Conturi este admis recursul în Casație numai pentru motive care privesc jurisdicția.

Articolul 112

Ministerul Public are obligația de a exercita acțiunea penală.

Articolul 113

Împotriva actelor administrației publice se poate întotdeauna solicita protecția juridică a drepturilor și intereselor legitime, în fața instanțelor ordinare sau administrative.

Această protecție juridică nu poate fi refuzată sau limitată la anumite căi de atac sau pentru anumite categorii de fapte.

Legea stabilește instanțele judiciare care pot anula actele administrației publice în cazurile și cu efectele prevăzute de legea respectivă.

TITLUL V

REGIUNILE, PROVINCIIILE ȘI COMUNELE

Articolul 114

Republica este organizată în Comune, Provinciile, Orașe metropolitane, Regiuni și Stat.

Comunele, Provinciile, Orașele metropolitane precum și Regiunile sunt instituții autonome cu statute, puteri și funcții proprii, conform principiilor stabilite prin Constituție.

Roma este capitala Republicii. Organizarea acesteia este reglementată prin legea statală.

Articolul 115

Abrogat prin articolul 9, alineatul 2, din Legea constituțională nr. 3 din 18 octombrie 2001.

Articolul 116

Regiunile Friuli-Veneția Giulia, Sardinia, Sicilia, Trentino-Alto Adige/Südtirol și Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste dispun de forme și condiții speciale de autonomie, conform unor statute speciale adoptate prin legi constituționale.

Regiunea Trentino-Alto Adige/Südtirol este constituită din Provinciile autonome Trento și Bolzano.

Forme ulterioare și condiții speciale de autonomie, privind domeniile amintite la alineatul al treilea, articolul 117 precum și cele indicate la alineatul al doilea de la același articol, literele *l*), limitat la organizarea justiției de pace, *n*) și *s*), pot fi atribuite și altor Regiuni, printr-o lege a Statului, la inițiativa Regiunii în cauză, după consultarea instituțiilor locale și cu respectarea principiilor enunțate la articolul 119. Legea este adoptată de Camere, cu votul majorității absolute a membrilor lor, pe baza acordului dintre Stat și Regiunea în cauză.

Articolul 117

Puterea legislativă este exercitată de Stat și Regiuni, cu respectarea Constituției, precum și a limitelor impuse de legislația comunitară și internațională.

Statul deține competența legislativă exclusivă în următoarele domenii:

- a) politica externă și raporturile internaționale ale Statului; raporturile Statului cu Uniunea Europeană; dreptul la azil și condiția juridică a cetățenilor din Statele care nu aparțin Uniunii Europene;
- b) imigrația;

- c) raporturile dintre Republică și confesiunile religioase;
- d) apărarea și Forțele Armate; siguranța Statului; arme, muniții și materiale explozive;
- e) monedă, protejarea economisirii și piețe financiare; protejarea concurenței; sistemul valutar; sistemul fiscal și contabil al Statului; justa repartizare a resurselor financiare;
- f) organe de Stat și legile electorale aferente; referendumurile de stat; alegerile pentru Parlamentul european;
- g) structura și organizarea administrativă a Statului și a instituțiilor publice naționale;
- h) ordine publică și siguranță, cu excepția poliției administrative locale;
- i) cetățenie, stare civilă și evidența populației;
- l) jurisdicție și norme procesuale; organizare civilă și penală; justiție administrativă;
- m) determinarea nivelurilor esențiale ale prestațiilor privind drepturile civile și sociale care trebuie garantate pe întreg teritoriul național;
- n) norme generale privind educația;
- o) asigurări sociale;
- p) legislație electorală, organe de guvernare și funcții fundamentale ale Comunelor, Provinciilor și Orașelor metropolitane;
- q) vamă, protecția granițelor naționale și profilaxie internațională;
- r) greutate, măsuri și determinarea timpului; coordonarea informației statistice și informatice a datelor referitoare la administrația de stat, regională și locală; opere de creație intelectuală;
- s) protecția mediului înconjurător, a ecosistemului și a bunurilor culturale.

Constituie domenii de competență legislativă partajată cele privitoare la: raporturile internaționale ale Regiunilor și cele cu Uniunea Europeană; comerțul exterior; protecția și securitatea muncii; educația, fără a se aduce atingere autonomiei instituțiilor de învățământ și cu excluderea instruirii și formării profesionale; profesii; cercetare științifică și tehnologică precum și susținerea inovațiilor în sectoarele productive; protejarea sănătății; alimentația; organizarea sportivă; protecția civilă; guvernarea teritoriului; porturi și aeroporturi civile; marile căi de transport și navigație; organizarea comunicațiilor; producția, transportul și distribuția energiei la nivel național; asigurări complementare și integrative; armonizarea bugetelor publice și coordonarea finanțelor publice precum și a sistemului fiscal; valorificarea bunurilor culturale și naturale, promovarea și organizarea activităților culturale; case de economii; case rurale; societăți de credit cu caracter regional; instituții de credit funciar și agrar cu caracter regional. În domeniile de competență legislativă partajată, puterea legislativă revine Regiunilor, exceptând situațiile de determinare a principiilor fundamentale, rezervate competenței legislative a Statului.

Revine Regiunilor puterea legislativă privitor la orice domeniu care nu este exclusiv rezervat competenței Statului.

Regiunile și Provinciile autonome Trento și Bolzano, în cadrul competenței lor, participă la deciziile care au ca obiect elaborarea actelor normative comunitare și răspund de punerea în aplicare și execuția acordurilor internaționale precum și a actelor Uniunii Europene, conform normelor de procedură stabilite printr-o lege a Statului, care reglementează și modalitățile de exercitare a competenței subsidiare în caz de neîndeplinire.

Competența de reglementare revine Statului, în materie de legislație exclusivă, cu excepția situațiilor de delegare a puterii către Regiuni. Competența de reglementare revine Regiunilor în toate celelalte domenii. Comunele, Provinciile și Orașele metropolitane au competență de reglementare în materie de metodologia de organizare și desfășurare a funcțiilor care le-au fost atribuite.

Legile regionale înlătură orice obstacol care împiedică egalitatea deplină a bărbaților și a femeilor în viața socială, culturală și economică și promovează accesul egal al femeilor și al bărbaților la posturile eligibile.

Legea regională ratifică înțelegerile Regiunii cu alte Regiuni, în vederea exercitării optime a funcțiilor lor, fie și prin crearea unor organe comune.

În domeniile care țin de competența sa, Regiunea poate încheia acorduri cu State și înțelegeri cu instituții teritoriale aparținând altor State, în cazurile și sub formele stabilite prin legile Statului.

Articolul 118

Funcțiile administrative sunt atribuite Comunelor, în afara cazurilor în care, pentru asigurarea exercitării unitare a lor, acestea sunt atribuite Provinciilor, Orașelor metropolitane, Regiunilor și Statului, pe baza principiului subsidiarității, diferențierii și adecvării.

Comunele, Provinciile și Orașele metropolitane sunt titularele unor funcții administrative proprii precum și ale celor conferite prin legile statale sau regionale, conform competențelor corespunzătoare.

Legile Statului reglementează formele de coordonare între Stat și Regiuni, în domeniile enumerate la literele *b*) și *h*) de la alineatul al doilea, articolul 117, precum și formele de înțelegere și coordonare în materie de protecția bunurilor culturale.

Statul, Regiunile, Orașele metropolitane, Provinciile și Comunele favorizează inițiativa autonomă a cetățenilor, individual sau în asocieri, pentru desfășurarea unor activități de interes general, pe baza principiului subsidiarității.

Articolul 119

Comunele, Provinciile, Orașele metropolitane și Regiunile au autonomie financiară de venituri și cheltuieli.

Comunele, Provinciile, Orașele metropolitane și Regiunile au resurse autonome. Ele stabilesc și aplică cote de impozit și surse de venit proprii, în armonie cu Constituția și conform principiilor de coordonare a finanțelor publice și a sistemului fiscal. Dispun de coparticipare la veniturile din impozitele fiscale aferente teritoriului lor.

Legile statului instituie un fond de repartizare justă, fără limite de destinație, pentru teritoriile cu capacitate fiscală mai mică pe locuitor.

Resursele provenite din sursele enumerate la alineatele precedente permit Comunelor, Provinciilor, Orașelor metropolitane și Regiunilor să își finanțeze integral funcțiile publice care le sunt atribuite.

Pentru promovarea dezvoltării economice, a coeziunii și solidarității sociale, pentru înlăturarea dezechilibrelor economice și sociale, precum și pentru favorizarea exercitării efective a drepturilor persoanei sau pentru îndeplinirea unor scopuri diferite de exercitarea normală a funcțiilor lor, Statul alocă resurse suplimentare și subvenții speciale în favoarea anumitor Comune, Provinci, Orașe metropolitane și Regiuni.

Comunele, Provinciile, Orașele metropolitane și Regiunile au un patrimoniu propriu, atribuit conform principiilor generale stabilite prin legile Statului. Pot recurge la îndatorare numai pentru finanțarea unor investiții. Este exclusă orice garanție a Statului pentru împrumuturile contractate de acestea.

Articolul 120

Regiunea nu poate institui taxe de import sau de export sau de tranzit între Regiuni, nici să adopte măsuri care să împiedice libera circulație a persoanelor și a bunurilor între Regiuni, ori să limiteze exercitarea dreptului la muncă în orice parte a teritoriului național.

Guvernul se poate substitui organelor Regiunilor, Orașelor metropolitane, Provinciilor și Comunelor în cazul nerespectării normelor și tratatelor internaționale, precum și a normelor comunitare sau în cazul amenințării grave asupra integrității și siguranței publice, ori atunci când o cere protejarea unității juridice sau a celei economice și îndeosebi protejarea nivelurilor esențiale ale prestațiilor privind drepturile civile și sociale, indiferent de granițele teritoriale ale guvernelor locale. Legea definește procedurile apte să garanteze că aceste competențe subsidiare sunt exercitate cu respectarea principiului subsidiarității și a principiului colaborării loiale.

Articolul 121

Organele Regiunii sunt: Consiliul Regional, *Giunta* și Președintele acesteia. Consiliul Regional exercită puterea legislativă atribuită Regiunii precum și celelalte funcții conferite prin Constituție și legi. El poate face propuneri de lege în Camere. *Giunta* regională este organul executiv al Regiunii. Președintele *Giuntei* reprezintă Regiunea; el conduce politica *Giuntei* și răspunde pentru aceasta; promulgă legile și emite regulamentele regionale; el exercită funcțiile administrative delegate de Stat Regiunii, conformându-se instrucțiunilor Guvernului Republicii.

Articolul 122

Sistemul electoral și cazurile de neeligibilitate și incompatibilitate a Președintelui și a celorlalți membri ai *Giuntei* regionale precum și a consilierilor regionali, sunt stabilite printr-o lege a Regiunii, în limitele principiilor fundamentale stabilite prin legea Republicii, care reglementează și durata mandatelor organelor alese.

Nimeni nu poate face parte în același timp dintr-un Consiliu sau o *Giunta* regională și din una din Camerele Parlamentului sau dintr-un alt Consiliu sau *Giunta* regională sau din Parlamentul European.

Consiliul alege dintre membrii săi un Președinte și un Birou executiv.

Consilierii regionali nu pot fi trași la răspundere pentru opiniile exprimate și voturile acordate în exercitarea funcțiilor lor.

Președintele *Giuntei* regionale este ales prin sufragiu universal și direct, în afara cazului în care statutul Regiunii dispune altfel. Președintele ales numește și revocă membrii *Giuntei*.

Articolul 123

Fiecare Regiune are un statut care, în concordanță cu Constituția, determină forma de guvernământ precum și principiile fundamentale de organizare și funcționare a Regiunii. Statutul reglementează exercitarea dreptului de inițiativă și de referendum privind legile și măsurile administrative ale Regiunii, precum și publicarea legilor și a regulamentelor regionale.

Statutul este aprobat și modificat de către Consiliul Regional, prin lege adoptată cu votul majorității absolute a membrilor săi, prin două deliberări succesive adoptate într-un interval de cel puțin două luni. Pentru această lege nu este necesară avizarea din partea Comisarului Guvernului. Guvernul Republicii poate ridica excepția de neconstituționalitate privind statutele regionale în fața Curții Constituționale, în termen de treizeci de zile de la data publicării statutelor.

Statutul se supune referendumului popular, în cazul în care, în termen de trei luni de la publicarea lui, a cincizeca parte dintre alegătorii Regiunii sau o cincime din membrii Consiliului Regional solicită acest lucru. Statutul supus referendumului nu este promulgat dacă nu este adoptat cu majoritatea voturilor valabil exprimate.

În fiecare Regiune, statutul reglementează Consiliul autonomiilor locale, ca organ de consultare între Regiuni și instituțiile locale.

Articolul 124

Abrogat prin articolul 9, alineatul 2, din Legea constituțională nr. 3 din 18 octombrie 2001.

Articolul 125

La nivelul Regiunii sunt instituite jurisdicții administrative de primă instanță, conform regulilor stabilite printr-o lege a Republicii. Pot fi instituite și secții cu sediul în afara reședinței administrative a Regiunii.

Articolul 126

Prin decret motivat al Președintelui Republicii sunt dispuse dizolvarea Consiliului Regional și înlocuirea Președintelui Republicii care a săvârșit fapte neconforme cu Constituția sau a comis încălcări grave ale legii. Dizolvarea sau înlocuirea pot fi dispuse de asemenea din motive de siguranță națională. Decretul este adoptat după avizul unei Comisii de deputați și senatori, constituită pentru problemele regiunilor, conform modalităților stabilite printr-o lege a Republicii.

Consiliul Regional își poate exprima neîncrederea față de Președintele *Giuntei* printr-o moțiune motivată, semnată de cel puțin o cincime din membrii săi și aprobată prin votul nominal al majorității absolute a membrilor. Moțiunea nu poate fi luată în discuție mai devreme de trei zile de la data depunerii ei.

Adoptarea moțiunii de neîncredere față de Președintele *Giuntei* ales prin sufragiu universal și direct, precum și înlocuirea, imposibilitatea permanentă, decesul sau demisia voluntară a acestuia determină demiterea *Giuntei* și dizolvarea Consiliului. Aceleași efecte le are și demisia în bloc a majorității membrilor Consiliului.

Articolul 127

În cazul în care Guvernul consideră că o lege regională depășește competența Regiunii, poate ridica excepția de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale, în termen de șizeci de zile de la data publicării legii respective.

Regiunea, în cazul în care consideră că o lege sau un act cu putere de lege ale Statului sau ale unei alte Regiuni lezează sfera sa de competență, poate ridica excepția de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale, în termen de șizeci de zile de la data publicării legii respective sau a actului cu putere de lege respectiv.

Articolul 128

Abrogat prin articolul 9, alineatul 2, din Legea constituțională nr. 3 din 18 octombrie 2001.

Articolul 129

Abrogat prin articolul 9, alineatul 2, din Legea constituțională nr. 3 din 18 octombrie 2001.

Articolul 130

Abrogat prin articolul 9, alineatul 2, din Legea constituțională nr. 3 din 18 octombrie 2001.

Articolul 131

Se constituie următoarele Regiuni:

Piemont;
Valle d'Aosta;
Lombardia;
Trentino-Alto Adige;
Veneto;
Friuli-Veneția Giulia;
Liguria;
Emilia-Romagna;
Toscana;
Umbria;
Marche;
Lazio;
Abruzzi;
Molise;
Campania;
Puglia;
Basilicata;
Calabria;
Sicilia;
Sardinia.

Articolul 132

În urma consultării Consiliilor Regionale, printr-o lege constituțională se poate dispune fuzionarea Regiunilor existente sau crearea de noi Regiuni, având cel puțin un milion de locuitori, la solicitarea unui număr de Consilii comunale care reprezintă cel puțin o treime din populația interesată, cu condiția ca propunerea să fi fost aprobată prin referendum de majoritatea populației respective.

În urma consultării Consiliilor Regionale și cu aprobarea majorității populației din Provincia sau din Provinciile interesate precum și a Comunei sau a Comunelor interesate, exprimate prin referendum sau printr-o lege a Republicii, se poate acorda aprobare Provinciilor și Comunelor care solicită să fie scoase dintr-o Regiune și atașate unei alte Regiuni.

Articolul 133

Schimbarea circumscripțiilor provinciale, precum și instituirea unor noi Provincii în cadrul unei Regiuni sunt stabilite printr-o lege a Republicii, la inițiativa Comunelor, în urma consultării Regiunii respective.

Regiunea, după consultarea populației interesate, poate constitui prin legi proprii, pe teritoriul său, noi Comune și poate modifica circumscripțiile și denumirile acestora.

TITLUL VI

GARANȚIILE CONSTITUȚIONALE

Secțiunea I

Curtea Constituțională

Articolul 134

Curtea Constituțională este competentă să judece:

litigiile privind constituționalitatea legilor și a actelor cu putere de lege, adoptate de Stat și de Regiuni;
conflictele de competență între puterile Statului și cele între Stat și Regiuni și între Regiuni;
acuzățiile formulate împotriva Președintelui Republicii, potrivit Constituției.

Articolul 135

Curtea Constituțională este compusă din cincisprezece judecători numiți astfel: o treime de către Președintele Republicii, o treime de către Parlamentul reunit în ședință comună și o treime de către instanța de judecată supremă, instanțele ordinare și administrative.

Judecătorii Curții Constituționale sunt aleși dintre magistrații, chiar pensionați, din cadrul instanțelor superioare, ordinare și administrative, dintre profesorii universitari de științe juridice titulari și dintre avocații cu peste douăzeci de ani vechime în profesie.

Judecătorii Curții Constituționale sunt numiți pentru o perioadă de nouă ani, cu începere de la data depunerii jurământului pentru fiecare în parte, și nu pot fi realesi.

La terminarea mandatului său, judecătorul constituțional încetează să mai ocupe postul și să își mai exercite funcțiile.

Curtea alege dintre membrii săi, potrivit reglementărilor legale, Președintele, care rămâne în funcție o perioadă de trei ani și poate fi reales, ținându-se cont în orice caz de termenul de încetare a funcției de judecător.

Funcția de judecător al Curții este incompatibilă cu cea de membru al Parlamentului, al unui Consiliu Regional, cu exercitarea profesiei de avocat și cu orice alte însărcinări sau funcții indicate de lege.

La deliberarea asupra acuzațiilor formulate împotriva Președintelui Republicii, în afara judecătorilor membri ordinari ai Curții, participă alți șaisprezece membri numiți prin tragere la sorți dintr-o listă de cetățeni care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru funcția de senator, listă pe care Parlamentul o întocmește din nouă în nouă ani, prin alegeri, conform aceluiași modalități stabilite pentru desemnarea judecătorilor ordinari.

Articolul 136

În momentul în care Curtea declară neconstituțională o dispoziție legislativă sau un act cu putere de lege, norma în cauză își încetează valabilitatea a doua zi după publicarea deciziei.

Decizia Curții este publicată și comunicată Camerelor și Consiliilor Regionale interesate, pentru ca acestea, dacă consideră necesar, să ia măsuri pentru a se încadra în prevederile constituționale.

Articolul 137

O lege constituțională stabilește condițiile, formele și termenul în care o acțiune privind legitimitatea constituțională poate fi formulată, precum și garanțiile de independență a judecătorilor Curții.

Printr-o lege ordinară sunt stabilite celelalte reglementări privind constituirea și funcționarea Curții.

Împotriva deciziilor Curții Constituționale nu este admisă nicio cale de atac.

Secțiunea a II-a

Revizuirea Constituției. Legile constituționale.

Articolul 138

Legile de revizuire a Constituției precum și celelalte legi constituționale sunt adoptate de fiecare Cameră prin două deliberări succesive, organizate la un interval de cel puțin trei luni, și sunt adoptate cu majoritatea absolută a voturilor membrilor fiecărei Camere, exprimate după cea de-a doua deliberare.

Aceste legi sunt supuse referendumului popular în cazul în care, în termen de trei luni de la publicarea lor, o cincime din membrii unei Camere sau cinci sute de mii de alegători sau cinci Consilii regionale solicită acest lucru. Legea supusă referendumului nu este promulgată dacă ea nu este aprobată cu majoritatea voturilor valabil exprimate.

Nu face obiectul unui referendum legea care a fost aprobată la al doilea tur de scrutin din fiecare Cameră, cu o majoritate de două treimi din membrii săi.

Articolul 139

Forma republicană nu poate face obiectul revizuirii Constituției.

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

I.

Odată cu intrarea în vigoare a Constituției, Șeful Provizoriu al Statului exercită atribuțiile Președintelui Republicii și își asumă titlatura respectivă.

II.

Dacă, la data alegerii Președintelui Republicii, nu sunt constituite toate Consiliile Regionale, la alegeri participă numai membrii celor două Camere.

III.

Pentru formarea primului Senat al Republicii sunt numiți ca senatori, printr-un decret al Președintelui Republicii, deputații Adunării Constituante care îndeplinesc condițiile cerute de lege pentru a fi senatori și care:

au fost președinți ai Consiliului de miniștri sau ai unei Adunări legislative;

au făcut parte din Senatul dizolvat;

au fost aleși de trei ori, inclusiv în Adunarea Constituantă;

au fost declarați decăzuți din drepturi în ședința Camerei Deputaților din 9 noiembrie 1926;

au executat pedeapsa cu închisoarea pe o perioadă de peste cinci ani în urma unei condamnări a tribunalului special fascist pentru apărarea Statului.

Sunt de asemenea numiți senatori, printr-un decret al Președintelui Republicii, membrii fostului Senatului dizolvat care au făcut parte din Adunarea Națională Consultativă.

Se poate renunța la dreptul de a fi numit senator înainte de semnarea decretului de numire. Acceptarea candidaturii la alegerile politice atrage renunțarea la dreptul de a fi numit senator.

IV.

Pentru prima alegere a Senatului, Regiunea Molise este considerată o Regiune de sine stătătoare, cu un număr de senatori care îi revine în funcție de populația sa.

V.

Dispozițiile articolului 80 din Constituție, privitoare la tratatele internaționale care comportă cheltuieli financiare precum și modificări legislative, intră în vigoare la data convocării Camerelor.

VI.

În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a Constituției, se procedează la revizuirea jurisdicțiilor speciale existente în prezent, în afara celor ale Consiliului de Stat, ale Curții de Conturi și ale Tribunalelor Militare.

În termen de un an de la aceeași dată, se va emite o lege pentru reorganizarea Tribunalului suprem militar, în conformitate cu articolul 111.

VII.

Până la elaborarea noii legi privind organizarea judecătorească, potrivit Constituției, se vor respecta normele de organizare încă în vigoare.

Până la data intrării în funcție a Curții Constituționale, deciziile privind litigiile indicate la articolul 134 se dau sub formele și în limitele normelor existente înaintea intrării în vigoare a Constituției.

VIII.

Alegerile Consiliilor regionale și ale organelor alese ale administrațiilor provinciale se convoacă în termen de un an de la data intrării în vigoare a Constituției.

Prin legi ale Republicii se reglementează, pentru fiecare domeniu al administrației publice, transferul funcțiilor de la Stat către Regiuni. Până la organizarea și distribuirea funcțiilor administrative instituțiilor locale, Provinciile și Comunele vor păstra funcțiile pe care le exercită în prezent, precum și pe cele atribuite lor de către Regiuni.

Prin legi ale Republicii se reglementează transferul către Regiuni al funcționarilor și angajaților de Stat, precum și al funcționarilor și angajaților administrațiilor centrale, necesar conform noilor reglementări. Pentru constituirea serviciilor proprii, Regiunile trebuie să utilizeze personalul propriu ales, în afara unor cazuri de necesitate, dintre funcționarii de Stat și cei ai instituțiilor locale.

IX.

În termen de trei ani de la data intrării în vigoare a Constituției, Republica își va adapta legile la necesitățile autonomiilor locale și la competența legislativă atribuită Regiunilor.

X.

În conformitate cu articolul 116, Regiunii Friuli-Veneția Giulia i se aplică provizoriu normele generale din Titlul V, partea a doua, cu respectarea prevederilor articolului 6 privind apărarea minorităților lingvistice.

XI.

În termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a Constituției, prin legi constituționale, se mai pot forma alte Regiuni, modificându-se în consecință lista de la articolul 131, chiar și fără îndeplinirea condițiilor prevăzute la primul alineat de la articolul 132, însă cu menținerea obligației de a se consulta populațiile interesate.

XII.

Se interzice reorganizarea, sub orice formă, a fostului partid fascist dizolvat.

Prin derogare de la articolul 48, se stabilesc prin lege, pe o perioadă de cel mult cinci ani de la data intrării în vigoare a Constituției, limitări temporare ale dreptului de vot și ale dreptului de a fi ales pentru șefii responsabili ai regimului fascist.

XIII.

Bunurile existente pe teritoriul național ale foștilor regi din Casa de Savoia, ale soțiilor acestora și ale descendenților lor de sex bărbătesc sunt confiscate de către Stat. Transferul și instituirea de drepturi reale asupra acestor bunuri, survenite după data de 2 iunie 1946, sunt nule.

XIV.

Titlurile nobiliare nu sunt recunoscute.

Particulele de noblețe de dinainte de 28 octombrie 1922 sunt considerate ca făcând parte din nume.

Ordinul Maurician se menține ca o instituție spitalicească și funcționează potrivit prevederilor legale.

Legea reglementează desființarea Comisiei Heraldice.

XV.

Odată cu intrarea în vigoare a Constituției, este transformat în lege Decretul-lege nr. 151 din 25 iunie 1944, referitor la organizarea provizorie a Statului.

XVI.

În termen de un an de la data intrării în vigoare a Constituției, se procedează la revizuirea și la corelarea cu Constituția a legilor constituționale precedente care nu au fost abrogate până în prezent, în mod explicit sau implicit.

XVII.

Adunarea Constituantă va fi convocată de către Președintele său, până la data de 31 ianuarie 1948, pentru a delibera asupra legii pentru alegerea Senatului Republicii, asupra statutelor regionale speciale și asupra legii presei.

Până la data alegerilor pentru noile Camere, Adunarea Constituantă poate fi convocată, dacă va fi necesară deliberarea în domeniile care sunt de competența sa, așa cum prevăd articolele 2, primul și al doilea alineat și 3, primul și al doilea alineat, din Decretul-lege nr. 98 din 16 martie 1946.

În această perioadă, Comisiile permanente rămân în funcție. Comisiile legislative restituie Guvernului proiectele de lege primite anterior, cu eventualele observații și propuneri de amendamente. Deputații pot adresa Guvernului interpelări cu solicitarea de a li se răspunde în scris.

În conformitate cu alineatul al doilea din prezentul articol, Adunarea Constituantă este convocată de către Președintele său, la solicitarea motivată a Guvernului sau a unui număr de cel puțin două sute de deputați.

XVIII.

Prezenta Constituție este promulgată de către Șeful provizoriu al Statului, în termen de cinci zile de la data aprobării sale de către Adunarea Constituantă și intră în vigoare la data de 1 ianuarie 1948.

Textul Constituției este depus în sala primăriei fiecărei Comune din Republică și va rămâne expus, pe tot parcursul anului 1948, pentru ca toți cetățenii să poată lua cunoștință de el.

Constituția, purtând sigiliul Statului, va fi introdusă în Culegerea oficială de legi și decrete ale Republicii.

Fiind Legea fundamentală a Republicii, Constituția va trebui respectată cu fidelitate de către toți cetățenii și organele de Stat.

Roma, azi, 27 decembrie 1947.

ENRICO DE NICOLA

Contrasemnează:

Președintele Adunării Constituante:

UMBERTO TERRACINI

Președintele Consiliului de miniștri:

DE GASPERI ALCIDE

Avizat: Cancelar și Păstrător al Sigiliului Statului GIUSEPPE GRASSI.